

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICO-CHIRURGICA*,

Q O D L I B E T A R I I S D I S P U T A T I O N I B U S ,

*manè discutienda, in Scholis Medicorum; die Jovis decimâ-octavâ
mensis Martii, anno Domini M. DCC. LXXIX.*

M. BENJAMINO-MICHAELO SOLIER DE LA RÔMILLAIS;

Doctore Medico, Præside.

An in omni tumore ut plurimum sit tentanda resolutio?

I.

UOT quàmque diversis morbis obnoxius nascitur homo! quam multi de vitæ brevitate coqueruntur! Verùm illius diuturnitatem potius mirari deberent; si enim ad mirum attenderent corporis humani mechanismum, si diversam ejus organorum fabricam penitus inspicerent, mutuatque observarent quam ejus partes sibi invicem præstare debent operam, si ex constanti illarum consensu sanitatem pendere, & ex minimo quandoque in sex rebus non naturalibus errore morbos graves, totamque corporis humani ruinam exurgere intelligerent; conquerendi finem facerent, nec ita facile libidinibus obsequerentur. Hæc si altis manerent reposita mentibus, non tot homines ventri deditos, animi pathematibus obsequiosos, quandoque sui impotes, longiori somno indulgentes videremus; non exercitationes & vigilias ultramodum protraherent, non veneri præter vires fervirent, non levi de causâ retinerent quod debet excerni; tunc vegetos pueros, robustos adolescentes, armis aut artibus idoneos, senes etiamnum firmos ingenii acumen præstantes & consilio, exhibere respublica gestiret. Si quædara

Auctore M. DESBOIS, anno 1742. 1774.

A

omnino præcaveri non possint incommoda, ut sunt aeris intemperies, ictus, casus aliaque huiusmodi quæ morbos procreare possunt, hi morbi curatu faciles, levi apparatu ferè semper veniunt corrigendi; cum tamen statim sit omnibus hominibus semel mori, mors ipsa naturæ debitum absque dolore & infirmitatibus, senectutem vulgò comitantibus irrepèret. Licet propè modum morbi omnes qui humanam vitam exagitant, ex abusu & errore lex rerum non naturalium ducant originem, ea tamen fuit Dei omnipotentis benignitas ut nobis remedia ad fugandos morbos suppeditare voluerit. Duplicis autem generis sunt morbi, alii interni, alii externi, quorum vix unus, qui ad tumores facile revocari non possit. Hic de tumoribus externis dicemus solummodò. Ad curandos tumores non una instituitur methodus, quadruplici namque modo terminantur, per resolutionem scilicet, indurationem, suppurationem & gangranam. Resolutio autem in omni tumore tendenda est, ut pote quæ sit quilibet aliâ terminatione præstantior & ægro utilior.

I I.

TUMOR in genere græcis *δυσσε*, ab Hipocrate *οἰδημα* vocari solet, hodie oedematis nomine tumorem specialem intelligimus, dividitur quippè tumor in phlegmonem, Erysipelas, oedema & Skirrum. Quamvis tamen sint quatuor tumorum species, unus aliquando tumor duarum pluriumve specierum characterum retinet, unde varia fortitur nomina. Dicitur interdum phlegmone Erysipelatodes, Skirrhus phlegmonodes, Erysipelatodes, Oedematodes, prout huius vel illius speciei naturam participat. Sunt etiam aliæ tumorum denominationes, putà ganglio, lupia, bubo, carbunculus, &c. qui ad quatuor supra dictas species facile revocantur. Cum tumor sit vitiosa partis cujuslibet aucta magnitudo, quis dubitet Medico-Chirurgi prudentis esse, tales morbos emendare, viâ simplici, dulci & ægro pergratâ. Porro resolutio est illa methodus simplex & anteponenda, quâ vasa integra remanent, partes non defædantur, pluribus æger doloribus liberatur, eisdemque non est obnoxius periculo, ac in aliâ methodo; & certè quidni eandem insitas viam in tractandis tumoribus externis ac in morbis internis qui tumorum naturam ut plurimum redolent? Nonne ea est medici cura ut inflammationes internas resolvat? Illæ quidem sunt peripneumonia, pleuritis, paraphrenitis; inflammatio hepatis, &c. Qui morbi ad phlegmonem aut Erysipelas reducuntur. Nonne in eo totus est ut obstructions internas referet, quales sunt Skirrus lienis, ascites, hepatis obstacula, menterii glandularum aut pancreatis obstructions, qui morbi oedemati aut Skirro annumerantur? Enim verò cum tumorum internorum eadem sit causa ac externorum, eadem quoque indicatio curatoria venit.

I I I.

DUPLEX est tumor, humoralis scilicet & non humoralis, non humoralis, curatur. 1°. Partem in situm debitum per taxim restituendo. 2°. Partem reducant in situ continendo, dimoventesque causas removendo. De non humoralibus hic sermo non erit qui ad luxationes, fracturas, vulnera, hernias, ani inversionem & uteri prolapsum referuntur: hic tantum tumores perpendemus humorales qui à fluidis extravasatis & collectis, vel in vasis contentis nimiumque cumulatis oriuntur, quique partes externas afficiunt & in praxi medicâ frequentiores sunt, Medici consilium & Chirurgi manum præ cæteris requirunt. Quadruplici modo terminantur tumores, per resolutionem nempe, quando ad statum naturalem pars illæsa nec defædâta reducitur, per suppurationem, si disrupta vasa cum fluidis in pus conversa fuerint, tunc dicitur abscessus; per indurationem, cum humores in vasis cohibiti fluiditatem exuunt, & pars tumens omni ferè sensu destituta, indurefcit. Per mortificationem denique terminatur tumor, quando plurimum imminutis vasculorum

viribus, fluida nullatenus aut parum moventur, ita ut vires, vitales ea in parte opprimantur. Jam vero expendendum venit, quænam via ad ægri utilitatem eligenda sit. Si tumor per suppurationem terminetur, tunc calor dolorque intenduntur, febris aut advenit aut ingravescit, majores accidunt anxietates; pure semel factò, sequuntur abscessus vel ulcera sanatu sæpius difficilia: diuturnum cerò & incertum est sanationis tempus, illaque sine gravi ægrorum dolore, longo curæ tædio, profundioris & duræ cicatricis deformitate, magnoque cutis impendio vix curantur; si per indurationem, inde plerumque Skirrhosæ concretionis curatu difficiles, & interdum periculosæ oriuntur: per mortificationem terminatio nunquam periculi omnino est expers, sæpius etiam parti affectæ exitiosa, interdum lethalis: uno verbo pro variâ subjecti dispositione, plus minuse alæ mortificationis est obnoxia. Si vero per resolutionem abit tumor, minus periculosus ægroque minus molestus erit exitus; obstructa prius vasa, fluida permeant liberius, febris, dolor aliaque symptomata tumorem concomitantia remittuntur, calor & color ad statum naturalem redeunt, parsque affecta detumescit. Quis neget talem methodum ægro magis aridere multoque præ cæteris esse præstantiorem?

I V.

QUAMVIS semper tentandam esse resolutionem dixerimus, cave tamen inferas, temporis & causæ non habendam esse rationem. Quatuor tempora in tumoribus, sicut in cæteris morbis, distinguenda sunt, principium videlicet, augmentum, status & declinatio. In principio & augmento tentanda est resolutio, at si resolventia remedia provariâ tumoris specie electa, insufficientia visa fuerint, cumque tumor ad statum pervenerit, si suppurationis signa se se manifestent, tunc ad suppurantia & maturantia erit deveniendum; aut si pus jam factum fuerit, herbis, aut causticis, aut ferro citò apperendus tumor, & pus foras amandandum erit. Si vero quædam fuerint indurationis signa, ad suppurationem satius erit quam ad perfectam indurationem recurrere. Quod ad causas attinet quamquam resolutio sit optabilior, magisque salutaris tumoris exitus, exceptos tamen velim quosdam tumores criticos in quibus materiæ morbificæ tumoris externi cum universali fluidorum mafsâ metienda est commixtio, quod quidem accidit in variolis, bubonis & parotidibus criticis, suppurantibus; sin autem tumor à quodam viro pendeat sive strumoso, scorbutico, sive venereo, ad suppurationem duci debet, nisi emendata fuerit tota fluidorum mafsâ, quo quidem in casu præstantior esset resolutio. Mea etiam fert sententia in omni tumore critico, aut à quodam viro pendente, resolutionem cæteris terminationibus anteponendam esse, si materiæ morbificæ corrigendæ modum nosceremus, non ne & enim bubones aliosque tumores venereos felici cum successu resolvimus, quia specificum, cujus ope humorum moles corrigitur, nobis notum est?

V.

TUMORES humores, vel à sanguine, vel ab humore lymphatico originem habent. Qui à sanguine, dicuntur inflammatorii, & efformant vel phlegmonem, vel Erysypelas. Inflammatio, à sanguine in arteriis retardato potissimum pendet; quæ si perfecta fuerit, non solum in hisce vasibus, sed etiam in lymphaticis ductibus qui arteriis minimis continui sunt, extenditur, inde symptomata inflammationem concomitantia faciliè deducuntur. Curatur inflammatio quælibet, impedimentum illud in vasibus removendo, liberumque aperiendo per vasa transitum. Sed remedia interna vel externa pro variâ inflammationis causâ recte eligendo, sive quantitatem sanguinis præsertim venæ sectione, sive qualitatem idoneis medicaminibus emendes, sive causas externas removeas, totus vertitur cardo ut restituatur in parte expedita circulatio. Licet enim non raro ex resolutis tumoribus prava existat morborum

sequela, illud indè sit quod remedia malè & imperitè adhibita fuerint. Sed quotiès habità temporis & causæ ratione convenientia imperabis remedia, totiès feliciter cum successu resolvetur inflammatio, dolorisque & longioris curæ ægrum præstabis immunem. Quidam sibi falsò laudi ducunt, quando bona, copiosa & laudabilis suppuratio inilituit, sed plerumque qui ad hanc laudabilem suppurationem duxerunt tumores, vituperio potius digni sunt quàm laude vel mercede, cujus solius gratià talem inivere curandi rationem; ægris enim melius consuluissent, si fluidorum vitia ratione quantitatis qualitatise emendavissent, si vasorum tunicis debitum reddidissent tonum, si circulatio libera in parte restituta fuisset, uno verbo si resolyissent tumores; & enim quid aliud est resolutio nisi partis affectus ad statum naturalem reductio? Quantum vero ad tumores qui ab humore lymphatico fuerunt producti, hi duplices sunt generis, oedema nimirum & skirrus; utriusque causas expendenti dubium non erit quin in illis etiam tentanda sit resolutio. Oedema ortum habet à lymphâ ferossâ quæ ut plurimum paulatim ita collecta fuit ut pars intumescat: quò curetur oedema, annitendum est ut ferositas in parte collecta sive per inferiora, sive per urinas, sive per sudores evacuetur; adhibenda quoque extus erunt resolyentia, desiccantia, ut partibus laxis tonus restauretur, vitiumque corrigatur à quo oedema productum fuit. Proxima Skirri causa non alia est quàm humor paulatim collectus, redardatus, qui sensim ita spissus evadit ut indurefcat; dividendus est ille humor per diluentia, incidentia rectè ac appositè indure administrata, & extus resolyentia ritè adhibita, ut humor tumorem efformans iterum circulationem subeat:

Ergò in omni tumore ut plurimum est tentanda resolutio.

DOMINI DOCTORES DISCIPLINÆ MAGISTRI.

M. Josephus - Guillelmus DE L'EPINE, Antiquior Scholarum Magister, Antiquus Facultatis Decanus, Academia Censor.

M. Jacobus-Albertus HAZON.

M. Jacob.-Joseph. GARDANE, Censor Regius & Regiæ Scientiarum Societatis Monspelien-sis, necnon Regiarum Academiae Nancæi & Massiliæ Socius.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludov.-Claud. GUILBERT, à Societate Medicâ Edimburgensi, antiquus Regis exercituum Medicus ordinarius.

M. Joannes.- Antonius ELIE DE LA POTERIE, antiquus Regis in Portu Breſtensi Medicus, necnon Militarum Regni Nosocomiorum Inspector.

M. Michael-Joseph. MATAULT, antiquus Regis exercituum in Germania Medicus.

M. Edmund.-Claud. BOUVRU, Chirurgia Gallico idiomate Professor designatus,

M. Michael-Phil. BOUVART, Regii ordinis Eques, Regiæ Scientiarum Academia Socius.

M. Gaspardus COCHON DU PUY, Regii ordinis Eques, Regii Consiliarius & in Arce maritimâ Rupisfortensi Anatomies & Chirurgia Professor Regius.

Proponebat Parisiis HENRICUS HERCULES CHAMPAGNE DU FRESNAY, Catalaunus, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus, A. R. S. H. 1779. AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAV, Universitatis & Facultatis Medicinæ Typographi. 1779.